

RAPORT ZE SPACERÓW BADAWCZYCH W DNIU 25.05.2023

W ramach konsultacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Piotrków Trybunalski na lata 2024-2030 zaplanowane zostały spacery badawcze w każdym z obszarów rewitalizacji. Moderatorem spacerów była Pomorska Grupa Konsultingowa SA w Bydgoszczy korzystając przy ich przeprowadzeniu z pomocy kierownictwa i pracowników Urzędu Miasta w Piotrkowie Trybunalskim. Spacerzy odbyły się według następującego harmonogramu:

1. 25.05.2023 godz. 9:30 - 11:20. PODOBSZAR JS 1 - ŚRÓDMIEŚCIE

Obszar ograniczony ulicami:

Wojska Polskiego --> Marii Curie Skłodowskiej --> Rondo Sulejowskie --> Al. M. Kopernika

--> Al. Marsz. J. Piłsudskiego --> Al. Armii Krajowej

Start: godz. 9:00 z Rynku Trybunalskiego.

Prowadzący: Piotr Olejnik – Kierownik Zespołu Planów Miejsowych i Analiz w Pracowni Planowania Przestrzennego, UM w Piotrkowie Trybunalskim.

Materiały pomocnicze: mapa obszaru.

Liczba uczestników: 8, w tym 2-ch pracowników UM w Piotrkowie Trybunalskim

Obserwatorzy nieuczestniczący: 2-ch ekspertów z Pomorskiej Grupy Konsultingowej

Przebieg spaceru:

Spotkanie rozpoczął Romuald Wawrzyniak, obserwator z PGK SA, wyjaśniając, czym jest rewitalizacja, jak wygląda prowadzenie tego procesu zgodnie z ustawą. Omówił również zasady delimitacji obszarów, powiedział, jakie obszary zostały w Piotrkowie Trybunalskim wyznaczone do rewitalizacji, krótko opisał granice obszaru JS1 – Śródmieście oraz wynik diagnozy społeczno - gospodarczej, która dotyczyła tego podobszaru. Wskazał m.in. na zdiagnozowane na podobszarze problemy:

► Niska samowystarczalność ekonomiczna mieszkańców

Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

► Niski poziom bezpieczeństwa publicznego

Wysoka liczba przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze

► Przemoc w rodzinie

Wysoki udział założonych Niebieskich Kart

► Zły stan środowiska naturalnego

Niska jakość powietrza na danym obszarze

► Degradacja techniczna infrastruktury w przestrzeni publicznej

Występują obiekty/przestrzenie nieużytkowane

► Niski poziom dostępności infrastruktury publicznej dla osób ze specjalnymi potrzebami

Uwagi i potrzeby zgłoszone podczas spaceru badawczego:

1. Rynek Trybunalski

Rynek staromiejski winien być sercem każdego miasta, centrum życia publicznego i kulturalnego, czego, w opinii niektórych uczestników spaceru, nie spełnia Rynek Trybunalski. Wizerunek rynku zakłóca niski poziom estetyczny witryn, szyldów oraz nośników reklam, który w tym zakresie odbiega nieco od wymaganych standardów jakości przestrzeni publicznej.

Zwrócono uwagę, że Rynek Trybunalski, wraz z dochodzącymi do niego ulicami nie spełnia

w stopniu satysfakcjonującym mieszkańców funkcji przestrzeni społecznej. Wskazano na niedostatek w tej przestrzeni miejsc przyciągających mieszkańców i turystów. Spotykaną w wielu polskich miastach współczesną formą tej funkcji są organizowane na płytach rynków imprezy kulturalne (koncerty muzyczne, występy taneczne, jarmarki, wystawy plenerowe) oraz wydarzenia sportowe (starty i mety biegów oraz rajdów rowerowych). Imprezy dostępne dla każdego, przyciągają wielu mieszkańców, również turystów a dodatkowym „magnesem” takich miejsc jest liczna i wysokiej jakości oferta gastronomiczna.

2. Skwer Śrzednickiego

Miejsce to stanowi przykład „bylejakości” miejskiej przestrzeni publicznej. Nawet obecna w tej przestrzeni infrastruktura gastronomiczna ograniczona jest w praktyce do obsługi „styp pogrzebowych”. Lokalizacja (bliskość licznie odwiedzanego przez mieszkańców cmentarza, funkcja gastronomiczno-handlowa przestrzeni), atrakcyjny drzewostan to w sumie niewykorzystany potencjał dla stworzenia przestrzeni publicznej w myśl idei „placemakingu”[1]. Miejsce do odpoczynku, wyciszenia a nie „eventu” przy synergii z funkcją handlowo-usługową (kwaciarnie).

[1] Idea placemakingu wywodzi się z przekonania, że wartość miejsca jest konstruowana w procesie interakcji społecznych. Miejsce to uczłowieczona przestrzeń, mająca swoją nazwę, odróżniająca się od innych zarówno przez swoją materialność, jak i aspekty niematerialne. Placemaking może zostać wykorzystany nie tylko w celu zmiany wyglądu miejsca, ale również przekształcenia miejsc w bardziej użyteczne i przyjazne mieszkańcom (na przykład służące odpoczynkowi, organizacji spotkań), nadania przestrzeni bardziej wszechstronnego charakteru. Tak więc placemaking to nadawanie niedocenianym wcześniej miejscom nowej wartości. Tchnięcie życia w zubożałą i nieorganizowaną przestrzeń. Włączenie społeczności lokalnej w proces projektowania oraz uznanie jej sprawczości pozwoli trafniej zdiagnozować najważniejsze problemy i pomoże znaleźć ich rozwiązanie. Jako lokalną społeczność należy rozumieć nie tylko mieszkańców danej przestrzeni, którzy siłą rzeczy wiedzą o niej najwięcej, ale również wszystkich zainteresowanych danym miejscem, na przykład osoby prowadzące działalność gospodarczą w okolicy czy korzystające z obiektów i instytucji leżących w pobliżu.

3. Skwer Chełmońskiego

Uwagi zgłaszane były podobne do tych dotyczących Skweru Śrzednickiego. Przestrzeń publiczna, oprócz typowych działań remontowych (np. wymiana płyt chodnikowych), wymaga nadania tej przestrzeni konkretnej tożsamości. Nawet pojedyncze w przestrzeni ławki nie zachęcają do skorzystania. Wskazywano na wykorzystanie (połączenie funkcjonalne) bliskiego sąsiedztwa terenów parkowych tzw. „Krzywdy”. Jest to kolejne miejsce z potencjałem dla inicjatyw „placemakingowych”.

4. Wieża ciśnień

Przestrzeń publiczna stanowiąca obiekt w ewidencji zabytków na „Trakcie Wielu Kultur”, w sąsiedztwie Skweru Kolejowej Grupy Sabotażowej Orzeł oraz dworca kolejowego, która nie spełnia jakichkolwiek funkcji społecznych. Ogromnym potencjałem tego miejsca jest nie tylko zabytkowa zabudowa wraz z niezagospodarowanym obszarem zieleni, ale także codzienny ruch osobowy przyjezdnym, głównie do/z pracy/szkół.

Wskazywano na potrzebę zagospodarowania dużej przestrzeni „zielonej” za wieżą. Padły propozycje m.in. gastronomicznego ogrodu letniego lub skate parku dla licznej rzeszy młodzieży przemieszczającej się na tym obszarze.

5. Budynek byłej przychodni kolejowej

Sam budynek jak i cała przynależna działka gruntowa stanowią bardzo negatywny akcent architektoniczny śródmieścia. Nieruchomość jest własnością prywatną. Jej właściciel, będący jednym z uczestników spaceru, przedstawił własne plany rewitalizacji tej przestrzeni. Zrewitalizowana nieruchomość skupiałaby funkcje mieszkalne i usługowe, w tym medyczne, a także mogłaby spełniać usługi społeczne np. w ramach świetlicy środowiskowej.

Realizacja tych zamierzeń rozbija się o deficyt środków finansowych na ich realizację.

6. Skwer Michała Rawity-Witanowskiego

Uczestnicy spaceru zgodnie wskazywali istniejące niedoskonałości tej infrastruktury zielonej. Widoczna jest przypadkowość stworzonej na tym obszarze zielonej infrastruktury,

niejednoznaczność grupy docelowej, dla której została stworzona. Wydaje się, że liczna w sąsiedztwie wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa zamieszkała w dużej mierze przez rodziny z dziećmi, wskazywać może na duży potencjał tej przestrzeni jako atrakcyjnego i bezpiecznego miejsca rekreacji rodzinnej, np. w rodzaju ogrodu jordanowskiego z licznymi atrakcjami dla dzieci. Na obrzeżach możliwe byłoby zamontowanie instalacji przestrzennych informujących o życiu, aktywności społecznej i spuściznie Michała Rawity-Witanowskiego.

7. Trakt pieszy w ciągu ulicy Czarnej i Zielonej

Trakt pieszy prowadzący z okolic dworca kolejowego, bardzo popularny wśród mieszkańców, gdyż skraca drogę do wielu docelowych miejsc miasta. Infrastruktura drogowa (chodnik) jest w bardzo złym stanie technicznym, a brak oświetlenia czyni to miejsce nieprzyjaznym w porze wieczornej i nocnej. Trakt ten nie posiada jakichkolwiek udogodnień dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz wózków dziecięcych.

Mimo powyższych mankamentów trakt ten jest masowo użytkowany przez mieszkańców, gdyż generuje dużą oszczędność czasu w przemieszczaniu się w miejskim ruchu pieszym.

Inne zgłaszane sprawy:

- Na trasie spaceru widoczna infrastruktura, głównie mieszkaniowa wskazująca na wysoki stopień zużycia i niski poziom uzbrojenia techniczno-medialnego.
- Na trasie spaceru zauważalny niedobór infrastruktury poprawiającej dostęp dla osób ze specjalnymi potrzebami. Wszechobecne bariery architektoniczne w tym zakresie.

2. 25.05.2023 godz. 11:50 - 13:00. PODOBSZAR JS 15 - ŻWIRKI

Obszar ograniczony ulicami:

Rondo Żołnierzy Wyklętych --> Stefana Żeromskiego --> Krakowskie Przedmieście --> Płn. granica miasta (wzdłuż Moryca i Granicznej) --> Franklina Roosevelta do ronda Żołnierzy Wyklętych
Start: godz. 11:20 - Stadion Miejski w Piotrkowie Trybunalskim.

Prowadzący: Leszek Heinzl - Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji w Piotrkowie Trybunalskim
Materiały pomocnicze: mapa obszaru.

Liczba uczestników: wyłącznie pracownicy UM w Piotrkowie Trybunalskim. Nie wpłynęło jakiegokolwiek zgłoszenie od indywidualnego mieszkańca podobszaru.

Obserwatorzy nieuczestniczący: 2-ch ekspertów z Pomorskiej Grupy Konsultingowej

Przebieg spaceru:

Spotkanie rozpoczął Romuald Wawrzyniak, obserwator z PGK SA, informując jakie obszary zostały w Piotrkowie Trybunalskim wyznaczone do rewitalizacji oraz krótko opisał wynik diagnozy społeczno - gospodarczej, która dotyczyła podobszaru JS 16 - Żwirki. Wskazał m.in. na zdiagnozowane na podobszarze problemy:

► Silne trendy depopulacyjne

Spadek liczby mieszkańców podobszaru, niski przyrost naturalny, wysoka migracja

► Niska samowystarczalność ekonomiczna mieszkańców

Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

► Niski poziom bezpieczeństwa publicznego

Wysoka liczba przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze

► Zły stan środowiska naturalnego

Niska jakość powietrza na danym obszarze

► Niski poziom dostępności infrastruktury publicznej dla osób ze specjalnymi potrzebami.

Uwagi i potrzeby zgłoszone podczas spaceru badawczego:

Z uwagi na brak zainteresowania mieszkańców JS 15 udziałem w spacerze, jego trasę ograniczono

do obszaru Stadionu Miejskiego w Piotrkowie Trybunalskim.

Pan Leszek Heinzl – Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji w Piotrkowie Trybunalskim przedstawił problemy i potencjały generowane w tej przestrzeni publicznej.

Zasadniczym problemem jest brak odpowiednich przestrzeni parkingowych wokół obiektów sportowych i rekreacyjnych. Generuje to niechęć zmotoryzowanych mieszkańców do uczestnictwa w proponowanych przez OSiR imprezach. Z drugiej strony generuje to niezadowolenie okolicznych mieszkańców w związku z licznymi dla nich utrudnieniami w trakcie trwania imprez, w tym głównie polegających na blokowaniu bram i dojazdów do ich posesji.

Istniejąca przestrzeń publiczna stwarza możliwość istotnego wzbogacenia dotychczasowej oferty sportowo- rekreacyjnej nie tylko dla mieszkańców podobszaru, ale całej społeczności miasta.

Wspomnieć tu należy o planach dotyczących basenów rekreacyjnych z mini parkiem wodnym i zadaszonego sztucznego lodowiska.

Inne zgłaszane sprawy:

Wszelkie działania wzbogacające niniejszą przestrzeń publiczną będą musiały być skorelowane z równoważnym rozwojem infrastruktury drogowej, w tym głównie parkingowej.

3. 25.05.2023 godz. 13.30 - 15.10. PODOBSZAR JS 13 - BUGAJ

Obszar ograniczony ulicami:

Wolborska (od M. Curie Skłodowskiej do Wierzejskiej) --> Wierzejska (do wsch. granicy miasta) --> wsch. granica miasta wzdłuż Osiedla Jeziorna --> Kleszcz --> Świerczów --> Świerczowska -->

Przedborska --> Śląska --> Rondo Sulejowskie --> M. Curie Skłodowskiej

Start: godz. 13:30 z ul. Wł. Broniewskiego w Piotrkowie Trybunalskim.

Prowadzący: Katarzyna Szokalska – Dyrektor Biura Planowania Miasta i Inwestycji UM w Piotrkowie Trybunalskim.

Materiały pomocnicze: mapa obszaru.

Liczba uczestników: 9 mieszkańców oraz 3-ch pracowników UM w Piotrkowie Trybunalskim.

Obserwatorzy nieuczestniczący: 2-ch ekspertów z Pomorskiej Grupy Konsultingowej

Przebieg spaceru:

Spotkanie rozpoczął Romuald Wawrzyniak, obserwator z PGK SA, wyjaśniając, czym jest rewitalizacja, jak wygląda prowadzenie tego procesu zgodnie z ustawą. Omówił również zasady delimitacji obszarów, powiedział, jakie obszary zostały w Piotrkowie Trybunalskim wyznaczone do rewitalizacji, krótko opisał granice obszaru JS13 – Bugaj oraz wynik diagnozy społeczno – gospodarczej, która dotyczyła tego podobszaru. Wskazał m.in. na zdiagnozowane na podobszarze problemy:

- Silne trendy depopulacyjne

Spadek liczby mieszkańców podobszaru, niski przyrost naturalny, wysoka migracja

- Niska samowystarczalność ekonomiczna mieszkańców

Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

- Zły stan środowiska naturalnego

Niska jakość powietrza na danym obszarze

- Degradacja techniczna infrastruktury w przestrzeni publicznej

Występują obiekty/przestrzenie nieużytkowane

- Niska dostępność mediów w ramach infrastruktury mieszkaniowej

Niski udział liczby budynków podłączonych do sieci gazowej/ciepłej w ilości budynków ogółem na danym obszarze

- Niski poziom dostępności infrastruktury publicznej dla osób ze specjalnymi potrzebami.

Uwagi i potrzeby zgłoszone podczas spaceru badawczego:

1. Zbiornik wodny Bugaj

Dojazd zmotoryzowanych jak i rowerzystów do plaży OSiR „Słoneczko” nie stwarza problemów po ostatnich miejskich inwestycjach. Jest to ważny potencjał tej przestrzeni publicznej.

Przestrzeń rekreacyjno-plażowa stwarza spory niedosyt mieszkańców jeśli chodzi o udogodnienia sprzętowe i gastronomiczne. Wskazano na potrzebę rozwoju usług gastronomicznych oraz poziomu wyposażenia i jego dostępności, w tym m.in. sprzętu wodnego oraz plażowego (leżaki, parasole), ewentualnie wyznaczenia i zagospodarowania w odpowiedniej odległości od plaży miejsc do grillowania itp. Wskazano także na potrzebę zaspokojenia na europejskim poziomie potrzeb higieniczno- sanitarnych korzystających z infrastruktury.

W części nadbrzeżnej dużego akwenu nie wykorzystano potencjału dostępu dla wędkarzy oraz sprzętu pływającego. Zgłoszono uwagi, aby podjęto działania w kierunku stworzenia tego typu infrastruktury. Generalnie uznano sprawę uregulowania dostępności do linii brzegowej za bardzo istotną i pilną z punktu widzenia pełnego wykorzystania rozwojowego potencjału tej przestrzeni w myśl uzyskania synergii funkcji: rekreacyjnych, mieszkalnych i handlowo-usługowych.

Wśród wszystkich uczestników spaceru panowała zgodna opinia, że ta przestrzeń publiczna ma w dalszym ciągu ogromny potencjał rozwojowy dla zaspokojenia rosnących oczekiwań mieszkańców.

Inne zgłaszane sprawy:

- W ramach podejmowanych działań rewitalizacyjnych zbiornika Bugaj nie powinno się dopuścić do ograniczenia zwykłym mieszkańcom dostępu do wody wzdłuż linii brzegowej akwenu.
- Przeprowadzić oczyszczenie zbiornika i pomostów, aby jakość wody spełniała wysokie standardy sanitarne.
- Przystąpić do opracowania mpzp od strony ul. Żeglarskiej w kierunku zachodnim zbiornika. Do czasu uchwalenia dokumentu zablokować wszelkie podziały terenów przybrzeżnych.
- Przystąpić do sporządzenia uchwały krajobrazowej.

2. Osiedle Wyzwolenia

Na ul. Broniewskiego zgłoszono istniejący potencjał dla wzbogacenia istniejącej zielonej przestrzeni o infrastrukturę parkową. W ramach naboru fiszek projektowych Urząd Miasta zadeklarował złożenie stosownej propozycji.

Targowisko osiedlowe przy ul. Wyzwolenia wymaga działań modernizacyjnych spełniających standardy sanitarne, ładu przestrzennego i integracji mieszkańców.

Podsumowanie.

Rewitalizacja to coś więcej niż remont. W zaprezentowanych spacerach nie koncentrowano się na pojedynczych obiektach i elementach infrastruktury wymagającej naprawy, lecz na potencjałach integracji i aktywizacji mieszkańców tkwiących w zaniedbanych lub zapomnianych przestrzeniach. W przestrzeni publicznej miasta w ciągu dnia ludzie szybko się przemieszczają, omijając się w pośpiechu i potrącając. W czasie wolnym oraz wieczorem najczęściej pozostają w domach. Powodem tego jest brak takich miejsc w przestrzeni publicznej, które by zachęcały do wyjścia z domu, często także strach, aby gdzieś się zatrzymać i usiąść z uwagi na potencjalne niedogodności związane z poczuciem bezpieczeństwa.

Udane realizacje przestrzenne to takie, które ożywiają przestrzeń publiczną i przyciągają ludzi, którzy chcą mieszkać, pracować, wypoczywać i żyć na stałe w bezpiecznym i atrakcyjnym środowisku. Zwiększone zainteresowanie danym obszarem wpływa korzystnie na różne branże gospodarki, m.in. handel, usługi, nieruchomości. Ulepszanie terenów publicznych wpływa korzystnie na wartości nieruchomości komercyjnych i prywatne inwestycje mieszkaniowe, a atrakcyjne tereny rekreacyjne zwiększają wartość osadniczą miasta.

Uczestniczący w spacerach mieszkańcy wskazali kilka takich przestrzeni z potencjałami ożywienia życia publicznego i poprawy ładu przestrzennego miasta.

Raport sporządzili:
Romuald Wawrzyniak
Magdalena Żmudzińska
z Pomorskiej Grupy Konsultingowej S.A. w Bydgoszczy